

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 41. Idipsum ostenditur ex communi sensu omnium hominum,
inaneque ostenditur effugium Recentiorum, aientium, de vera contritione,
veraque Communionem judicandùm ex operibus internis, non externis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

rigus, aut tepidus, occultis Dei dispensatione (vel diabolica cordis emolliatione) ob quosdam internos compungatur affectus, ad vana & lubrica, & fordes prius denud reversurus, secundum seriles has lachrymas, & momentaneos affectus, de eius dilectione terre sententiam.

521 Unde Gregorius ubi supra colligit, eos verè Deum non diligere, qui ad horam, audiendo verbum Dei, per compunctionem habent aliquem Dei respectum, sed postea citò & faciliè ad peccata tentati redeunt. Explicans namque verba illa: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diligit eum, & mansionem apud eum faciemus: Videte (inquit) quid veritas dicat: venimus, & apud eum mansionem faciemus. In quorundam enim corda venit, per gratiam excitantem, & mansionem non facit, per Spiritum sanctum inhabitantem: quia per compunctionem quidem Dei respectum percipiunt; sed tentationis tempore, hoc ipsum quod compuncti fuerant, obliviscuntur, si que (id est citò & faciliè) ad perpetranda peccata redeunt, ac si ea minime planxissent. Quod signum est horariam compunctionem ipsorum ex vera dilectione Dei non processisse. Quia si ea processisset, Deus in ipsis mansionem fecisset, ut declarat sequentibus verbis: qui ergo Deum verè diligit... in eius corde Dominus venit, & mansionem facit.*

522 Igitur non secundum hos momentaneos affectus... Dei estimandus est amor (prosequitur S. Aelredus c. 18.) sed potius secundum continuam ipsius voluntatis qualitatem. Suam enim voluntatem Dei voluntati conjungere, ut qualibet divina voluntas prescribat, voluntas humana velit, ut nulla sit alia causa, cur hoc aut illud velit voluntas humana, nisi quia hoc Deum velle cognoscit, hoc utique Deum amare est. Nam voluntas nihil aliud est quam amor... Sane hæc voluntas non secundum momentaneos quoque affectus, sed secundum duo quedam judicanda est, passionem scilicet, & actionem: si videlicet ea que Deus intulerit, vel inferri permiserit, patienter sustineat, & ea que jussit, ferventer adimpleat.

Cæterum, ut ait B. Gregorius, nemo credat, quiquid sibi, mens sine operibus, de Dei amore respondeat. Ejus est enim sententia qui non mentitur, qui habet mandata mea, & servat ea, hic est qui, me diligit... Proinde affectus illos sentire, non ita, ut autumat, Deum amare est... Ut ergo simplicioribus verbis utar, qui quantumcumque potest, insistit, ut Deum habeat, mandatis videlicet ejus obtemperando, & secundum Apostolica & Evangelica præcepta, sobriè, & justè, & pie vivendo, etsi nihil hujus dulcedinis gustet, Deum tamen diligere dicendus est, ipso attestante, qui ait: "qui mandata mea custodit, ille est qui diligit me." Qui verò quotidie hunc experitur affectum, & nihilominus divina voluntati sua desideria præponit, non quidem Deum diligere, sed ingessum suæ menti divinæ dispensatione spirituales saporem non nisi sentire credendus est.

523 Merito proinde cap. 20. exclamat: *O quam miserabiliter falluntur, quam sunt sua salutis prodatores, qui visis innumerabilibus ac damnabilibus implicati, si quid hujus, de quo loqueris, experiantur affectus, non solum sibi veniam de præteritis pollicentur, imò ad eadem securius quodammodo revertuntur, nec aliquid hoc spirituali incitamento proficiunt, sed sanctiores semetipsos arbitantes, in suis forditibus vel negligentibus impudentius voluntantur. Fortè de talibus ait Apostolus: "dedit illis Deus, spiritum compunctionis, oculos ut non viderent, & aures ut non audiant." Numquid non genus hoc compunctionis excæcat oculos, aures obturat illorum, qui immansissimas vitiorum sordes, sine penitentiæ fructibus (emendatione scilicet vitæ, castigacioneque peccatis proportionata) paucis his lachrymis estimant abluendas.*

Tom. III.

Sibi itaque dictum accipiat, quisquis se dicit Christianum, religiosum, à peccatis conversum, Deum amantem, &c. quod Augustinus tr. 5. in r. epist. Joan. ait: *Quomodo te gloriaris esse Christianum, religiosum, à peccatis conversum, Deum amantem? Nomen habes, & facta non habes. Si autem nomen secutum fuerit opus, dicat te quisquam paganum, irreligiosum, peccatorem, &c. tu factis ostende te Christianum, religiosum, &c. Nam si factis non ostendis te Christianum, omnes te Christianum vocent, quid tibi prodest nomen, ubi res non invenitur?*

Sibi etiam dictum accipiat, quisquis se dicit, vel se putat justum, Dei amicum, vestem habentem nuptialem, dignum mensæ Jesu Christi, &c. ut pote singulis hebdomadibus sacramentaliter peccata confitentem. Sibi (inquam) dictum putet, quod dilectus Christi discipulus ait I. Joan. 3. *Filioli nemo vos seducat: qui facit justitiam, justus est. Non ille proinde qui loquitur, vel qui se justum aut religiosum dicit, vel cogitat, nec ille qui sterilia concipit desideria, seu bonas voluntates, similes iis quibus infernus est pavimentatus, sed qui facit justitiam, qui vitam tranfgit in exercitiis justitiæ, qui declinat à malo, & facit bonum, qui vivit secundum Apostolicas & Evangelicas regulas, vel suæ Religionis regulas, justus est vel religiosus. Qui verò in Religione non religiosè vivit, religiosus non est. Similiter qui facit crimina, quæ non facit bonæ fidei, nec bonæ spei Christianus, qui nullà hebdomadà non violat per crimina sua templum Dei, quamlibet frequenter confiteatur, & communiceat, teste Spiritu Sancto, habendus non est filius Dei, sed diaboli: Qui facit peccatum, ex diabolo est.*

Octavo probatur ratione: quia talis unusquisque judicandus est, non qualem se probat verbis, & sterilibus resolutionibus, sed qualem se probat factis, saltem si facta sint contraria verbis: melior est enim vox operis, quam vox oris. Petrus Eleensis compend. in Job. Et in invectiva. Et plenius est opere docere, quam voce. S. Leo serm. de S. Laurentio: *Non audio quid quisquam sonet, sed quid vivat (ait Augustinus tr. 3. in Epist. Joan.) Opera loquuntur, & verba requirimus?* Et quid verba sunt, quid sterilia proposita & desideria, quid etiam lachrymæ, & similia sine operibus, nihil nisi folia & flores? Atqui non ex foliis, non ex floribus, sed ex fructu arbor bona, malare cognoscitur (ait Bernardus epist. 107.) Denique a fructibus eorum cognoscetis eos. Ad quam Increta & Incarnata Veritatis regulam attendens S. Cæsar. serm. 57. edit. noviss. *Ego timeo (inquit) ne forte iste talis penitens, nec in conscientia sua habuerit (seducendo semetipsum) quod in operibus non ostendit. Quia etsi cor videre non possumus, tamen secundum Evangelicam sententiam, ex fructibus eorum cognoscetis eos.*

CAPUT XLI.

Id ipsum ostenditur ex communi sensu omnium hominum, maneq. ostenditur effugium Reccentiorum, aientium, de vera contritione, veraque Communionem judicandum ex operibus internis, non externis.

527 Nonò probatur ex communi hominum sensu. Nemo est enim, qui humilem, castum, obedientem, &c. judicat hominem, qui in omnipenè occasione factis se superbum potius ostendit, quam humilem, potius luxuriosum, quam castum, potius rebellem, seu reluctantem voluntati Superiorum, quam obedientem, quamlibet se dicat humilem, castum, obedientem, quamlibet etiam

T

fentiat in se desideria, & bonam voluntatem humiliandi se, castè & obedienter vivendi, &c. cum equidem desideria illa & voluntates in occasionebus non solum appareant sine effectu, sed & cum effectu contrario: eò quòd utique velint & non velint, sive (ut B. Gregorius ait) *esse quidem humiles velint, sed tamen sine despectu; esse casti, sed sine maceratione corporis; esse patientes, sed sine contumeliis velint*, sicque adipsos virtutes cupiant, ut labores virtutum fugiant, denique finem sic velint, ut fugiant media, sine quibus non pervenitur ad finem, similes pigro de quo scriptum est: *Vult, & non vult piger*; similes quoque militibus, qui triumphare de hostibus cupiant, sed cum ipsis exhibere belli certamina in campo nesciant, nec inferre sibi, suisque passionibus & pravis inclinationibus violentiam necessariam, ad reportandam victoriam.

528. Quemadmodum verò communi omnium hominum sensu, tales non habentur verè humiles, casti, obedientes, &c.; sic communi omnium hominum sensu non reputantur à peccatis conversi, qui sic de peccatis dolent, sic ea cavere promittunt, ut sibi violentiam & mortificationem ad relapsum cavendum necessariam inferre nolint. Verè enim conversus jam non est qui fuit (juxta illud: *Verè impius, & non eruit*); ipse est, & non ipse; ipse per naturam, non amplius ipse pro impietatis culpam; non amplius luxuriosus, sed castus; non amplius vindicativus, sed parcens; non amplius iracundus, sed mitis; non amplius odio habens, sed diligens inimicum; non amplius peccator, impius, mancipium diaboli, sed justus, pius, bona vitæ Christianus, Dei filius & servus, &c. Talem itaque unumquemque esse oportet, ut ad sacram Eucharistiam dignè accedat. Omnes quippe conveniunt, peccatorem ad sacram Eucharistiam dignè accedere non posse, nisi fuerit ante conversus. Atqui ex centum millibus hominum, in Paschate communicantium, pauci sunt, de quibus communi hominum sensu verè dici queat: iste peccator ante Pascha luxuriosus erat, vindicativus, injustus, odio habens inimicum, rebellis, impatiens, &c. sed est modò conversus, id est non amplius talis qualis fuit; sed castus, parcens injuriam inferenti, justus, diligens inimicum, obediens, patiens, &c. Pauci (inquam) sunt, qui post Pascha idem non sint qui ante fuerunt, ut ad oculum patet, ex eo quòd nulla post Pascha mutatio appareat in moribus populi; quæ profectò appareret, si multi de populo verè & serè conversi fuissent, atque adeò de vita pagana translati in vitam christianam. Hoc enim ex operibus ipsorum appareret. Cum ergo contrarium appareat, non probant se verè & serè fuisse conversos, nec proinde gratiæ & charitatis statum fuisse consecutos; sine quo quisquis communicat, indignè communicat.

529. Hoc est ergo quòd boni Pastores & Confessarii deplorant, veras conversiones, dignasque Communiones hodie tam raras esse, quam Confessiones & Communiones communes sunt: eò quòd utrique frequenter, & valde frequenter fiant absque verà & sincera conversione, dispositionibusque à SS. Patribus requisitis. Ita namque est causa tot malorum, errorumque, & hæresion, quibus affligitur christianus orbis. Illud est quòd spiritu prophætico prædixit S. Hildegardis, ut videre est in operibus ipsius: *Ita tantam (inquit) homines suænationem, atque errores præcipites fient, ut cuiusnam, seu Catholica veritatis assertori credere ratio possit, atque confidere, prorsus ignoraturi. Et hoc quidem idcirco divina permittet justitia, quòd nos ex nullo jam tempore ita negligenter, imò & vitiosè vivendo, ipsam fidem moribus & vitâ impugnavimus, ac dignissimum Dei corpus, cum a-*

liis Ecclesie Sacramentis, cum omni denique san-
ctissima Christiana, tam planè irreverenter, in-
dignè, impurè, infractuè tractare ac suscipere
ausi sumus.

Sed & defectus verè plenæque conversionis, secundum doctrinam Sanctorum novissimorum, Scriptorumque gravissimorum, causa est cur malæ Confessiones admodum frequentes sint. Hoc enim monuit S. Theresia, jam calidibus adscripta, dum post obitum apprensus Carmelitas suos monuit ut in concionibus suis magno zelo irverberentur in Confessiones malè factas: quod enim (inquit) *diabolus magis pretendit, & via per quam magnus numerus animarum ruit in infernum, sunt Confessiones malè factæ, remedium veneno insciendo*, ut videre est pag. 510. operum suorum ex Hispanico idiomate in Gallicum translatorum per R. P. Elizeum à S. Bernardo, Carmelitam exalceatam. Similiter S. Carolus Borromæus Instruct. Confess. p. 2. c. 17. *Si Confessarius posterit majorem industriam in eis examinandi, non dubium est quin plures deprehendat, qui nunquam, ut oportet, Sacramento Penitentis peccata expiarunt*. S. Franciscus Salesius Introduct. p. 1. c. 6. *Frequenter accidit, Confessiones ordinarias eorum, qui vitam ducant communem vulgaremque, plenas esse magnis defectibus. Eò quòd frequenter vel nulla, vel modica adsit preparatio, vel requisita delicti confessio, &c. Catechismus Romanus p. 2. n. 95. Ita charitas refrigit, ut jam plerique ex fidelibus, ad peccatorum veniam impetrandam, nullum intimum animi dolorem atque gemitum cordis necessarium patent, sed illud satis arbitrentur, si speciem tantum dolentis habeant. Bellarminus conc. 9. in Domin. 4. Advent. Quam multi veniunt (ad Confessiones) quasi peccatis, in quæ jam milles ceciderunt, & veniunt pridè, vel ipso die magne solemnitatis, & statim (nulla magnarum precum, lachrymarum, jejuniorum, elemosinarum exercitatione præmissa) volunt expediri (id est ad absolutionem & Communionem admitti) quasi hoc negotium esset levis puerorum. Nonne hi Deum non placare, sed irridere videntur voluisse? Et conc. 31. de Refurr. Dom. Certè tales Confessiones hoc nostro seculo fiunt, ut ego vehementissimè reformidè audire illas. Et rursus in priori loco: Multi sunt, qui eò quòd jam confessi sunt, pedem unum se habere arbitrantur in celo; qui tamen se redè considerent, videbunt se pedem unum in terra, alterum in gehenna posuisse: nec enim confiteri, sed bene confiteri celum aperit. Cornelius à Lapide in cap. 2. Epist. S. Jacobi v. 13. Multi ignorant efficax propositum abstinendi à peccatis requiri, ut quis sit capax absolutionis, & nesciunt quam fortis & constans resolutio animi requiratur, ut propositum censetur absolutum & efficax. Multi, esto sciunt propositum efficax requiri, tamen illud procurare & habere non satagunt, sed habere se simulant; imò sibiipsis salò persuadent: est enim propositum hoc serium, res ardua, sublimis, & difficilis. Multi autem nolunt vim sibi adhibere, & ad rem tam arduam totis viribus committi. Et idèo multi malè suscipiunt Sacramenta.*

Nec ibi malorum finis, sed & siqui hodie ex zelo divine gloriæ, salutisque animarum, classicum canant, Sanctorumque doctrinam proponant contra malas ejusmodi Confessiones, Communionesque, non defunt qui eos apud imperitum vulgus sparsis traducunt figmentis, calumniis, ridiculisque Rigoristarum notis, quæ ad nihil valent, nisi ad peccatores fovendos in iniquitatibus suis, in lataque via quæ ducit ad perditionem, dum se patronos exhibent malorum quas faciunt Confessionum Communionumque, ob quas infinita perit multitudo.

Siquis ipsis obijciat nullam in istis hominibus 530

post multas Confessiones Communionisque vitæ mutationem apparere, sed eadem post Confessionem Communionemque apparere opera, & facta mala, quæ ante, indeque inferat ipsos verè non fuisse conversos. Respondent, ipsos equidem verè conversos fuisse, & ita iudicandum ex fructibus & operibus internis, contritione scilicet, seque emendandi voluntate in Confessione manifestatâ, per verba vel Confessionem ipsorum. Idque sufficere ad verificandam regulam Salvatoris, *A fructibus eorum cognoscetis eos.*

Verùm enim verò sic non satisfacit argumentis toto præcedenti & præfenti capite deductis. De ista namque interna contritione & penitentia quaeritur, ex quibus argumentis, seu indicis & notis homo cognoscere queat, an fuerit vera, an efficax & plena? Certè non ex eo quod confitens dicat se illam sentire. Cùm enim confitens non cognoscat actus suos internos & spirituales in seipsis, magis quàm animam suam, nec in ipsis videat eorum veritatem & efficaciam, scire non potest, an actus interni & spirituales, quos se sentire dicit, sint veri, an falsi; efficaces, an inefficaces; pleni, an semipleni; ex toto corde, an non ex toto corde; an gratiæ ad penitentiam excitantis operatio, an humanæ voluntatis illusio, &c. præsertim cùm id quod consistentes sentiunt, sæpè magis sit in imaginatione, quàm in veritate; sæpè magis in superficie, quàm in intimo corde, testisque Gregorio, de internis actibus suis sæpè sibi metipsum mens ipsa mentiatur, nec verè semper amet Deum, qui sentit amoris affectum, ut ex supraddictis est manifestum. Quæ cùm certissima sint, nihil rationabilis, secundum Evangelicas, imò & secundum ipsasmet humanæ prudentiæ regulas dici potest, quàm de interiorum & spiritualium actuum humanorum veritate, efficacia, plenitudine, &c. iudicandum secundum quod homines iudicare solent de veritate, virtute & efficacia aliarum causarum, quas in seipsis quoad substantiam non cognoscunt. Notum est autem quòd de earum veritate & efficacia iudicare solent ex fructibus, seu effectibus, non internis, sed externis. Enimverò omnis interna voluntas, omnis interna contritio & penitentia, omnis interna dilectio est arbor. *Arbor autem ex fructibus cognoscitur.* Et, ut Gregorius ait hom. 18. in Ezech. *per hoc quod videmus, cognoscimus operantis animum, quem non videmus.* Itaque penitentiam, contritionem, conversionemque internam, quam in seipsis non videmus, cognoscimus ex fructibus & operibus externis penitentia, quos videmus. Nec aliter homines cognoscere possunt, & idèd non credunt dicentibus se hunc vel illum amare, si exteriora opera, quæ ex ipso procedunt, contrarium probent. *Qui enim habuerit facultatem Ægypci mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausuris viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?* 1. Joan. 3. Et sicut ad iudicandum de veritate amoris, requirunt opera externa, amoris veritatem probantia (secundum illud eisdem ibid. *Filioli non diligamus verbo neque linguâ, sed opere & veritate*) ita & ad iudicandum de veritate conversionis & penitentia. Quemadmodum enim iustum esse iudicant, vel religiosum, qui facit opera iustorum, vel verè religiosum; sic iudicant conversum & penitentem, qui facit opera conversorum & verè penitentium, probantia veritatem conversionis ipsorum. Nemo itaque alios, nemo seipsum seducat: sicut iustus non est habendus, nisi qui facit opera probantia ipsum esse iustum, juxta illud, *qui facit iustitiam, iustus est*; sic verè conversus non est habendus, qui non facit opera probantia ipsum esse conversum, inter quæ opera præcipuum est mutatio vitæ, ita ut christianam jam vitam ducat, regulisque Evangelicis & Apostolicis conformem,

Tom. III.

qui prius vitam ducebat paganam, distique regulis contrariam. Quod quidem manifestè probant argumenta omnia præfenti in capite deducta. Et amplius probantur capite sequenti deductis.

CAPUT XLII.

Ad Communionem indignè & infructuosè accessisse probantur, qui post Communionem in consuetis criminibus aequè citò, facile & frequenter relapsi sunt, ut antiè.

EX hoc namque probantur ad sacram Communionem sine vera efficacique conversione, debitaque dispositione accessisse, ut rectè docent Ludovicus Granatenfis to. 2. concion. de temp. conc. 2. Recapitulus de signis prædest. & repro. tr. 2. c. 6. Emericus de bonis tr. de Sacram. altar. Bellarminus l. 1. de arte benè moriendi c. 16. Joannes Episcopus Castoriensis l. 2. de recto clavium usu c. 5. noster Antonius à S. Martino to. 1. operis cui titulus: *Les conduites de la grace*, verit. 8. discursu 2. & 3. Contenton to. 8. dissert. 4. cap. 2. Reg. 2.

Et ratio est quia si ad sacram Communionem vera efficacique conversione, ac debita dispositione accessissent, fructus illius perciperent, qui sunt gratiæ & charitatis augmentum, delectatio spiritualis, rerum spiritualium gustus, spiritualis vigor adversus tentationes, quo à peccatis mortalibus fideles præservantur, cordis castimonia in appetitum sensitivum diffusa, &c.: *in quantum enim Sacramentum hoc augeat charitatem, diminuat cupiditatem* (ait S. Thomas q. 79. a. 6. ad 3.) *quia sicut Augustinus dicit in libro 83. qq. augmentum charitatis, est diminutio cupiditatis.* Unde opusc. 58. cap. 1. Sacramentum hoc ab eodem S. Thoma vocatur: *spirituale refrigerium*, juxta illud Osee 14. *Ego quasi ros, &c.* A divo Hieronymo vocatur: *frumentum electorum, & vinum germinans virgines.* De eodem Cyrillus noster Alexandrinus l. 4. in Joan. *Sedat* (inquit) *cùm in nobis maneat Christus, sevientem membrorum nostrorum legem. . . . perturbationes animi extinguunt.* Bernardus serm. de Bapt. & Sacram. Altar. circa medium: *Duo Sacramentum hoc operatur in nobis, ut videlicet & sensum minuat in minimis, & in gravioribus peccatis tollat consensum. Siquis vestrum non tam sæpè modo, nec tam acerbo sensu motus iracundiæ, invidia, luxurie, & ceterorum hujusmodi, gratias agat corpori & sanguini Domini, quoniam virtus Sacramenti operatur in eo.* Chrysostomus homil. 45. to. 3. post medium: *Ut leones flammam spirantes, sic ab illa mensa discedimus, terribiles effecti diabolo.* Tridentinum sess. 13. c. 2. *Christus sumi voluit hoc Sacramentum, tamquam spirituales animarum cibum, quo alantur & confortentur, viventes vitâ illius qui dixit: qui manducat me, & ipse vivet propter me, & tamquam antidotum, quo. . . à peccatis mortalibus præservemur.* Unde S. Thomas a. 6. citat ex his verbis Joan. 6. *Hic est panis de celo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur in æternum, in argumento sed contrâ, probat quòd hoc Sacramentum præservat à morte spirituali. quæ est peccatum, idque tam interius quàm exterius, inquit in corpore articuli: interius hominem roborando per modum cibi, & medicinæ. Exterius, impugnationem dæmonis cohibendo, ne tantum tentet, ut superet. Quod probat ex Chrysostomo proximè relato. Confirmarique potest ex illa Ecclesiæ Collecta, in qua divinum hoc Sacramentum vocatur: *fortitudo fragilium, & contra omnia mundi terribilia firmamentum.* Hac de causa ægrotantibus, in fortitudine cibi illius iter æternitatis confecturis, per modum Viatici mini-*

T 2